

Hiilineutraali Hämeenlinna ohjausryhmä

Aika: 4.6.2019 klo 15-17

Paikka: Hämeenlinnan Raatihuone, juhlasali

Osallistujat:

Sari Rautio puheenjohtaja, myöhässä

Kirsti Suoranta varapuheenjohtaja

Matti Mikkola

~~Juhani Lehto~~

Päivi Sieppi

~~Timo Kaunisto~~

Irmeli Lehtonen

Tero Holappa, Elenia Lämpö Oy

~~Mona Anitta Riihimäki, HAMK~~

~~Ville Turunen, HAMK~~

~~Tuukka Tuomala, Hämeenlinnan asunnot Oy~~

Jenni Syväne, Muovipoli Oy

Jari Eerola, Setälä –Eerolan tila

~~Jaana Järvenselkä, Osuuskauppa Hämeenmaa, ilmoittanut esteestä, tilalla Hannu Tauriainen~~

~~Mari Pinomäki, NuVa~~

Ismo Hannula, sihteeri

~~Emmi Leppänen~~

~~Markku Rimpelä~~

~~Timo Konakkala~~

~~Juha Isosuo~~

~~Tuukka Rautiainen, Gaia Consulting Oy~~

~~Juha Vanhanen, Gaia Consulting Oy~~

1. Kokouksen avaus
2. Asialistan hyväksyminen
Hyväksyttiin asialista
3. Laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi
4. Pöytäkirjan tarkastajien valinta
Valittiin pöytäkirjantarkastajiksi Jenni Syväne ja Jari Eerola
5. Edellisen kokouksen pöytäkirja
Käytiin läpi ja hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja
6. Yhteenveto ja keskustelu edeltävän työpajan tuloksista ja työpajaan mennessä muodostetuista alustavista toimenpide-ehdotuksista
Käytiin keskustelu toimenpide-ehdotuksista ja työpajan tuloksista. Kooste alla:

Asuminen ja kiinteistöt:

Energiatehokkuussopimukseen toivottiin kunnianhimoisia tavoitteita ja selkeitä toimenpiteitä. Asukkaiden energiaremontteihin ja energiaratkaisuihin halutaan ohjausta. Energianeuvonnan järjestämiseen on myös hankerahaa saatavilla. Myös yritystysten kanssa energianeuvonta on todettu toimivaksi, koska investoinneille voidaan laskea takaisinmaksuajat. Yrityksistä ainakin Elenialla ja Osuuskauppa Hämeenmaalla on jo merkittäviä energiansäästötavoitteita.

Työpajassa nostettiin esiin kolme keskeistä toimenpidettä. Ensimmäisenä nostettiin öljy- ja kaasulämmitysten korvaaminen, mikä saataisiin toteutumaan viestinnän ja yhteishankintojen keinoin. Samalla pitäisi parantaa vanhojen rakennusten

energiatehokkuutta. Kaupungin pitäisi tarjota puolueetonta asiantuntijatukea energiaremonttien tukena. Kolmantena kärkenä nähtiin aurinkosähköpotentiaalin kartoittamista kaupungin kiinteistöissä ja aurinkoenergian huomioimista kaavoituksessa.

Kuluttaminen:

Keskusteltiin erityisesti ruokaketjun aiheuttamista päästöistä ja kaupungin mahdollisuudesta vaikuttaa päästöihin. SYKEN selvityksen mukaan noin 80 % päästöistä syntyy ruokatuotannossa ja 10 % hävikistä sekä toiset 10 % kuljetuksista.

Merkittävimmät mahdollisuudet löytyvät siis ruoan tuotannosta. Todettiin, että kaupungin roolina työssä voisi olla keskustelun avaaminen ja tiedon tuottaminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Työpajassa ideoitiin mahdollisuutta vaikuttaa hankintoihin tuomalla päästövaikutukset ravintosuositusten rinnalle kriteeriksi. Hankintoja pitää kehittää yhteistyössä tuottajien ja maatalouden kehittäjien kanssa, jotta kehittäminen johtaa osaamisen kasvuun paikallisesti.

Kannatettiin biokaasun mahdollisuuksien jatkoselvittämistä ja muita mahdollisuuksia hyödyntää alueella syntyviä biomassoja. Työpajassa pidettiin hyvänä ajatusta, että biomassaselvitys tehtäisiin laajana yhteistyönä huomioiden ainakin jätehuollon, maatalouden, vesihuollon ja yritysten tuottamat biomassat. Selvityksen osana on tutkittava mahdollisuudet synnyttää myös paikallista kysyntää biokaasulle.

Liikkuminen:

Liikkumisen kokonaisuuteen pitää löytää aidosti Hämeenlinnaan sopiva kokonaisuus eikä yrittää toteuttaa eri mittakaavaan sopivia ratkaisuja. Liikkumista pitäisi enemmän miettiä myös seudullisesti. Nykyään tuettujen joukkoliikennelippujen alueelliset rajat asettavat käyttäjiä eriarvoiseen asemaan eivätkä aina kannusta käyttämään joukkoliikennettä. Joukkoliikenteen palvelutasoa, laatua ja kustannustehokkuutta tulee nostaa. Digitaalisten ratkaisujen mahdollisuudet liikenteen kehittämisessä ovat merkittävät, mikä pitäisi näkyä paremmin myös toimenpiteissä.

Keskusteltiin liikenteen käyttövoimavalinnoista ja todettiin, että käyttövoimassa ei ole yhtä ainoaa oikeata ratkaisua vaan kannattaa mahdollistaa erilaisten käyttövoimien kehittyminen. Valintoja ohjaa vahvasti myös EU- ja kansallinen politiikka.

Työpajaosiossa nostettiin neljä keskeistä osa-alueita. Joukkoliikennekokonaisuus on kehitettävä palvelemaan koko matkaa, huomioiden last mile –ratkaisut ja pysäköinnin asemilla. Kulkumuotojen yhteen toimivuutta on kehitettävä. Joukkoliikenteessä olisi myös hyödyllistä lisätä seudullista yhteistyötä suunnittelussa ja järjestämisessä. Toisena keskeisenä osa-alueena nähtiin jalankulun ja pyöräilyn edistäminen jo tunnetuin keinoin. Satunnaista yksityisautoilua voitaisiin korvata yhteiskäyttöautoilla. Lisäksi tarvitaan asennekoulutusta ja aktiivista viestintää.

Rakentaminen:

Rakentamisen näkökulmasta ohjausryhmässä ja työpajassa ei käyty laajemmin keskustelua. Toimenpiteinä nousivat kaupunkirakenteen tiivistäminen ja energianeuvonta rakennusvalvonnan yhteydessä. Uuden rakentamisen yhteydessä pitää myös kokonaisvaltaisesti arvioida korjaamisen ja uudisrakentamisen hyötyjä.

Ohjausryhmä korosti jälleen tavoitteiden ja toimenpiteiden kokonaisvaltaista ajattelua. Monilla toimenpiteillä on mahdollista hankkia myös taloudellista hyötyä. Kaikissa toimenpiteissä pitäisi mahdollisuuksien mukaan laskea sijoitetun rahan takaisinmaksu ja investointien palautuminen hyötynä toisille sektoreille, esimerkiksi hyötyliikunnan tuottamat terveydenhuollon kustannusäästöt. Hiilineutraaliuden tavoittelussa on kyse mittavasta kulttuurinmuutoksesta, jossa toimijoiden sitouttaminen on keskeistä. Kaupungin konserniyhtiöt ja sidosryhmät on otettava keskeisiksi tekijöiksi mukaan.

7. Tilannekatsaus

a. Ohjelmatyön tilanne (Liite 3)

Keskustellaan ohjelmatyön etenemisestä ja jatkovalmistelun tavoitetasosta. Päästökehityksen perusuran pohjalta valmisteluun voidaan valita alustava tavoitetaso. Valmistelutyössä painotetaan jatkossa:

- i. Valmistelua jatketaan tekemällä toimenpide-ehdotuksille tarkemmat arviot toteutusaikataulusta, tavoitteista, kustannuksista, vaikutuksesta brändiin ja vaikuttavuudesta päästökehitykseen.
- ii. Ohjelman toimenpidekokonaisuuksista muodostetaan hyötytavoitteet, joiden tarkoituksena on ohjata toimintaa kohti kokonaisvaltaista ajattelua.
- iii. Käydään keskustelut keskeisten sidosryhmien kanssa Hiilineutraali Hämeenlinna –yhteistyöstä ja yhteistyön tavoitteista.

Päätösesitys: Edetään edellä olevan suunnitelman mukaisesti.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

b. Ilmastotyön verkostot (Liite 2)

Käydään läpi mahdolliset ilmastotyön verkostot. Tarkastelun perusteella potentiaalisia verkostoja on kolme, joista HINKU vastaa selkeimmin Hämeenlinnan tarpeeseen. HINKU tarjoaa konkreettista tukea tavoitteiden saavuttamiseksi. HINKU-foorumiin liittyminen vaatii 80 % päästövähennystavoitteen asettamista vuoteen 2030 mennessä.

Päätösesitys: Jatketaan tarkastelua HINKU-foorumien osalta siinä vaiheessa, kun ohjelmatyön toteutusvaiheen koordinoinnista päätetään.

Päätös: Kannatettiin liittymistä HINKUun ja liittymisen periaatteellista päättämistä ohjelmatyön yhteydessä. Liittyminen voidaan tehdä vasta sitten, kun on liitytty energiatehokkuussopimukseen ja päätetty ohjelman tavoitetaso.

c. Aikataulun tarkennus tarvittaessa (Liite 1)

Ei ollut tarvetta.

8. Osallisuus ja viestintä

a. Asukaslehti

Ohjelmatyöstä julkaistaan Arjessa mukana –lehden kesänumerossa juttu.

b. Nuorten tilaisuus

Tilaisuuden markkinointi onnistui heikosti ja uuden tilaisuuden suunnittelu syksyille on aloitettu.

Päätösesitys: Merkitään tiedoksi.

Päätös: Merkittiin tiedoksi ja ohjeistettiin viemään asiaa eteenpäin rehtorien kautta.

c. Kuntalaiskysely ja somekeskustelu

Päätösesitys: Aloitetaan kyselyn valmistelu alustavien toimenpide-ehdotusten pohjalta. Kysely lähetetään ohjausryhmälle kommentoitavaksi. Valmistellaan samalla somekeskustelua sopivaan ajankohtaan.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

d. Kesätilaisuuksiin osallistuminen

Mahdolliset tilaisuudet:

- i. 13.7. avoimet maatilat –päivä, Jari Eerola valmistelee tapahtumaa. Mukana BSAG, MTK, biohiiliesittelyä ym.
- ii. Elomessuilla 10.-11.8. esitellään ohjelmatyötä ja aktivoidaan kuntalaisia vastaamaan kyselyyn.
- iii. Metallican keikka Kantolan tapahtumapuistossa 16.7.

Päätösesitys: Lomakauden tapahtumien osalta sovitaan ohjausryhmän ja valmistelijoiden kesken mahdollisesta edustamisesta. Elomessujen osalta jatketaan suunnittelua.

Päätös: Osallistutaan elomessuille.

9. Muut asiat

10. Seuraava kokous 22.8. klo 15-17

- a. Suunniteltujen toimenpiteiden vaikuttavuusarviot
- b. Esitys ohjelmaksi ja toimenpiteiksi – keskeiset osat

LIITTEET

Liite 1 Valmisteluprosessi ohry 3

Liite 2 Verkostot

Liite 3 Alustavia toimenpide-ehdotuksia